

Михайло ЗАХАРЕВИЧ,

генеральний директор Національного академічного драматичного театру ім. Івана Франка, народний артист України

Я думаю, що архіви в будь-якій державі, незалежно від рівня її розвитку, повинні посідати чільне місце. Якщо говорити про Україну, то, на жаль, у нас і досі тривають суперечки з приводу того, чи була власне історія нашої держави. Причому гострота дискусії залежить від того, яка політична сила домінує в суспільстві. Переконаний, що це має відійти в минуле, а історія України повинна вивчатися такою, якою вона була насправді. Тому вся, як кажуть, надія на архівні документи, котрі дають змогу об'єктивно й неупереджено відтворити минуле. Лише в такий спосіб можна формувати свідомість наступних поколінь, зберегти державу і націю...

Архіви допомагають зрозуміти важливі речі, а часом залишаються чи не єдиним bastionом істини. Наведу такий приклад. Говорили про те, що наш театр був опонентом у театральній ситуації, що склалася в театрі Леся Курбаса, що ніхто з франківців не постраждав під час сталінських репресій. Я повинен сказати, що саме архів багатьом відкрив очі на деякі справи, що фабрикувалися в 30-х роках минулого століття. У 1937-му 8 місяців директор нашого театру Кирило Гетьман ніс тяжкий хрест як “ворог народу”. Його, як і Курбаса, розстріляли. Дуже добре, що ця сторінка біографії митця збереглася в архівних документах – у матеріалах слідства, показаннях “свідків”. Маємо змогу виховувати нові покоління франківців на цих правдивих свідченнях.

Нині готуємо книгу про історію театру. Знаємо, що чимало документів знищила пожежа в Кам'янець-Подільському архіві. А в ньому, до речі, зберігалися документи усієї тодішньої Подільської губернії (театр заснували у Вінниці). Я сподіваюся, що архіви допомагатимуть нам, нашим дітям і онукам вивчати історію без ретуші. Дуже прикро, що в різних класах різних шкіл вивчають різну історію України. Уявіть собі: хтось з авторів підручника щось переплутав. Але як унеможливити це? Для того й потрібні архіви й чітка державна політика щодо архівної справи, яка може забезпечити написання історії без ідеологічних нашарувань.